

ΜΑΝΙΑΤΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

Κωδικός 5384

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΜΕ ΜΑΝΙΑΤΙΚΑ
ΘΕΜΑΤΑ

ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 245
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2019
ΤΙΜΗ 1 €

Ταχ. Δ/ση:
ΝΕΟΧΩΡΙΟ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ
Τ.Κ. 24022
GREECE

ΕΚΔΟΤΗΣ: ΑΝΤ. ΡΟΥΜΑΝΕΑΣ • ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΝΙΚ. ΜΑΡΑΜΠΕΑΣ • ΤΗΛ.: 27210-77594, 6973 731473 • FAX: 27210 64048, 27210-74345 • e-mail: info@maniatiki.gr

ΠΩΣ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΠΙΔΡΟΥΣΕ ΓΙΑ ΑΙΩΝΕΣ ΣΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΜΑΝΗΣ

Είναι δύσκολο θέμα οι τεκμηριωμένες απαντήσεις σε ερωτήματα που σχετίζονται με τις οικογενειακές μας ρίζες, ιδιαίτερα για όσους Μανιάτες τις αναζητούμε και στην περίοδο των πριν από την ίδρυση του νεοελληνικού κράτους, αιώνων. Τότε, τα γραπτά ντοκουμέντα ήταν λίγα και οικογενειακά αρχεία διατηρούσαν πολύ λίγες οικογένειες, ιδίως εκείνες των προσεστών και των εμπόρων. Αλλά και αυτά τα αρχεία πολύ λίγα στοιχεία, σχετιζόμενα με τις κοινωνικές δραστηριότητες και τις διατοπικές σχέσεις, εμπεριέχουν. Τα κενά αυτά έρχεται, επικουρικά, να καλύψει η επιστήμη της Γενικής Ιστορίας η οποία, περιγράφοντας τα μεγάλα σπουδαιότητας συμβάντα στις διακριτές σχέσεις εκείνων των περιόδων, ιδιαίτερα την πορεία των διπλωματικών σχέσεων, τους πολέμους και τις συνθήκες ειρήνης, δίνει και τις κατευθύνσεις για επέκταση των επιπτώσεων τους στις επί μέρους περιοχές που επηρεάζονταν από αυτές. Μ' αυτό τον τρόπο η Ιστορία προσδιορίζει τις ανθρωπογεωγραφικές τάσεις που διαμορφώνονταν υπό την επήρεια των συμβάντων που έχει καταχωρίσει και ειδικότερα τις μετακινήσεις σημαντικού αριθμού πληθυσμιακών ομάδων. Η Μάνη, κατά την προεπαναστατική του 1821 περίοδο, αποτελεί χαρακτηριστική περίπτωση αυτού του αλληλοεπηρεασμού Ιστορίας – Ανθρωπογεωγραφίας που περιγράφηκε πιο πάνω. Μάλιστα, οι ανθρωπογεωγραφικές μεταβολές κινήθηκαν και στις δύο κατευθύνσεις, τόσο στην κατεύθυνση των μεταναστεύσεων σε άλλες περιοχές όσο και στην υποδοχή πληθυσμιακών ομάδων που προέρχονταν από άλλες περιοχές. (Τα ιστορικά γεγονότα που παρουσιάζονται στη 2^η σελίδα κάθε φύλλου της ΜΑΝΙΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ, για όλα τα 20 χρόνια της κυκλοφορίας της, είναι εμπλουτισμένα από πολλές από αυτές τις μεταναστεύσεις. Τα σχετιζόμενα με τις μεταναστεύσεις ιστορικά γεγονότα έχουν συστηματικά ταξινομηθεί στον Α' τόμο της έκδοσής μας με τίτλο: ΣΕΛΙΔΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΑΝΗΣ και θα ολοκληρωθούν στον Β' τόμο που βρίσκεται σε τροχιά έκδοσης). Το κύριο αίτιο των σημαντικών πληθυσμιακών ανακατατάξεων στη Μάνη, ιδιαίτερα κατά τους λίγους αι-

ώνες πριν την ίδρυση του νεοελληνικού κράτους, υπήρξε η γεωγραφική της θέση, το ετοιμοπόλεμο των κατοίκων της και οι καλές επιδόσεις των εκπροσώπων της στη διπλωματία. Η γεωγραφική της θέση, με τις ακτές της κοντά στις γραμμές πλεύσης των εμπορικών πλοίων από τα λιμάνια της Δύσης στα μεγάλα αστικά κέντρα της Ανατολής, προσδιόριζε συμμαχίες που αποσκοπούσαν στην ασφάλεια των μεταφορών από πειρατικές επιθέσεις και κακοκαιρίες. Αυτές οι συμμαχίες «άνοιγαν» τις δυνατότητες γνώσης των κοινωνικών μεταβολών που συνέβαιναν στην Ευρώπη και τις επικοινωνίες με τους κατοίκους των χωρών της. Το ετοιμοπόλεμο, δηλαδή η γνώση της πολεμικής τέχνης που αποτελούσε κεκτημένο αιώνων αλλά και η συνεχής άσκηση στις βελτιώσεις των πολεμικών όπλων, έδινε τη δυνατότητα στους Μανιάτες να επιζητούνται προνομιακά ως σύμμαχοι στις κατά εποχές πολεμικές κρατικές συμπτράξεις. Αυτό το στοιχείο διαμόρφωνε και το πλεονέκτημα για συνεκτίμηση των επιδιώξεών τους κατά τις ειρηνικές περιόδους που ακολουθούσαν. Στο τελευταίο συνέβαλε και η ισχυρή διπλωματική ικανότητα των εκπροσώπων της Μάνης, ιερωμένων και οπλαρχηγών, οι οποίοι προσεγγίζοντας τα δεδομένα κάθε εποχής και αναλύοντας τις δυναμικές εξελίξεις των γεγονότων που συνέβαιναν, τάσσονταν τον κατάλληλο χρόνο με τους κατά περίπτωση ισχυρούς. Σημαντικά ιστορικά γεγονότα, που επηρέασαν τις μεταναστεύσεις, κατά τους δύο αιώνες πριν από την ίδρυση του νεοελληνικού κράτους, υπήρξαν οι οθωμανικές εισβολές στη Μάνη κατά τον 17^ο αιώνα, η 30ετής ενετοκρατία που ακολούθησε και, τέλος, η δεύτερη τουρκοκρατία που, με την περίοδο της αυτόνομης ηγεμονίας στη Μάνη, έφθασε μέχρι το 1821. Αυτά τα ιστορικά γεγονότα επέφεραν σημαντικές πληθυσμιακές ανακατατάξεις στη Μάνη, που οι προεκτάσεις τους φθάνουν μέχρι τις ημέρες μας. Μια αδρή καταγραφή τους επιχειρούμε να παρουσιάσουμε στη συνέχεια. Η εισβολή, κατά τη δεύτερη δεκαετία του 17^{ου} αιώνα, ισχυρών οθωμανικών και

αλγερινών στρατευμάτων στη Μάνη από τον όρμο του Κότρωνα και η κατάληψη των τεσσάρων πέμπτων του εδάφους της, δημιούργησε το πρώτο ισχυρό κύμα μεταναστεύσεων προς τη Δύση. Ένα, επίσης ισχυρό μεταναστευτικό κύμα δημιούργησε η κατάληψη της Μάνης, κατά την όγδοη δεκαετία του ίδιου αιώνα αμέσως μετά την κατάληψη της Κρήτης, από Οθωμανικά στρατεύματα και η κατασκέυη των τριών κάστρων (Ζαρνάτας, Κελεφάς και Πασσαβά) με τοποθέτηση στρατιωτικών και διοικητικών αρχών σ' αυτά. Η τριαντάχρονη ενετική κυριαρχία που ακολούθησε (1685 – 1710) οδήγησε αρκετούς από τους Οθωμανούς που είχαν εγκατασταθεί στη Μάνη να αλλαξοπιστήσουν και να παραμείνουν μόνιμα στην περιοχή. Το ίδιο συνέβη και για πολλούς από τους Ενετούς που είχαν εγκατασταθεί στη Μάνη, μετά τη νέα οθωμανική κυριαρχία στην Πελοπόννησο στα μέσα της δεύτερης δεκαετίας του 18^{ου} αιώνα. Τέλος, το τελευταίο ισχυρό μεταναστευτικό ρεύμα προς τη Μάνη εμφανίστηκε κατά την όγδοη δεκαετία του ίδιου αιώνα από φυγάδες – κατοίκους άλλων περιοχών, λόγω της αλβανικής τρομοκρατίας στην Πελοπόννησο, που ακολούθησε την καταστολή της εξέγερσης των λεγόμενων ορλοφικών (1769) και την αποχώρηση των ρωσικών στρατευμάτων που πρωτοστατούσαν στην εξέγερση. Τελικά, οι μετανάστες από τη Μάνη προς στο εξωτερικό αφομοιώθηκαν στις περισσότερες περιπτώσεις. Το ίδιο, και μάλιστα σε ισχυρότερο βαθμό, ισχύει και για τους μετανάστες που εγκαταστάθηκαν στη Μάνη, οι οποίοι ενσωματώθηκαν σύντομα στα ήθη – έθιμα και στις θρησκευτικές παραδόσεις της περιοχής, ενισχύοντας με τα προσόντα, που κάποιος από αυτούς διέθεταν, το ισχυρό παρών της Μάνης στους απελευθερωτικούς αγώνες που ακολούθησαν. Ίχνη αυτών των μεταναστεύσεων αναγνωρίζονται μέσω σημειολογικών προσεγγίσεων των λίγων γνωστών στοιχείων...

Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗ ΜΑΝΗ ΤΟ ΚΥΡΙΟ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΟ ΑΠΟ ΤΗ ΝΕΑ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Στο φύλλο 191 – Φεβρουαρίου 2015, μετά τα αποτελέσματα των εκλογών της 25ης Ιανουαρίου, σ' αυτή τη στήλη γράψαμε το κείμενο που ακολουθεί (με πλάγια γράμματα). Το ίδιο κείμενο επαναλάβουμε και στο φύλλο 199 – Οκτωβρίου 2015, μετά τα αποτελέσματα των εκλογών της 20^{ης} Σεπτεμβρίου 2015: Οι πρόωρες εκλογές της 25ης Ιανουαρίου 2015 και το αποτέλεσμά τους, οδήγησε στο σχηματισμό της δικομματικής κυβέρνησης από τα κόμματα ΣΥΡΙΖΑ και Ανεξάρτητοι Έλληνες. Απομένει πλέον η επαλήθευση ή όχι των προσδοκιών του λαού, που κατά τα πέντε τελευταία χρόνια βίωνει ιδιαίτερα αρνητικές καταστάσεις αλλά όμως η επιδείνωση τους αναχαιτίστηκε κατά την προηγούμενη διετία. Η αποτελεσματική διαχείριση των κοινωνικών υποθέσεων, μέσα από την αντίληψη που εκφράζεται στον προγραμματικό λόγο των δύο κυβερνητικών κομμάτων, αποτελεί ευχή όλων. Η έννοια της ανάπτυξης, ως εργαλείο για την έξοδο από τη βαθιά κοινωνική και οικονομική κρίση, που βρισκόταν σε όλα τα κομματικά προγράμματα, ήλθε η ώρα να μεταφραστεί σε μέτρα που θα την υλοποιούν σε πρακτικό επίπεδο. Σταθερό στην προβολή αναπτυξιακών λογικών, όλα τα χρόνια που κυκλοφορεί αυτό το φύλλο, θεωρούμε ότι η ανάγκη για ανάπτυξη της Μάνης έχει γίνει συνείδηση στους συμ-

Παναγιώτης Θεοδωρικάκος

Βασίλης Κικίλιας

Γιώργος Κουμουτσάκος

πατριώτες μας. Ο καθένας με τον τρόπο του – Μανιάτες και φιλομανιάτες έχουν θετική διάθεση συμβολής στην ανάπτυξη της περιοχής μας, στα πλαίσια πάντοτε ενός εθνικού αναπτυξιακού σχεδιασμού. Οποσδήποτε, μεγαλύτερες δυνατότητες συμβολής προς αυτή την κατεύθυνση έχουν οι εκλεγμένοι βουλευτές της περιοχής μας... Μικρές μεταβολές στο περιεχόμενό του, επιβάλλονται από τις εξελίξεις της 4ετίας που μεσολάβησε, οι εξής: α) Αποτελεί θετική εξέλιξη η σταθεροποίηση των δημοσιονομικών ισορροπιών, έστω και με τις νέες φορολογικές επιβαρύνσεις των πολιτών και β) η ισχυρή ανάπτυξη της οικονομίας που έχει επιτευχθεί σ' αυτή την πολυετή περίοδο δεν επέτρεψε τη διαμόρφωση εισοδησιακής από μια ουσιαστική μείωση της ανεργίας και της υψηλής φορολογίας που πλήττει τη μεσαία τάξη.

Κατά τις πρόσφατες εκλογές της 7^{ης} Ιουλίου 2019, από τη Νέα Δημοκρατία, εξελέγησαν βουλευτές αρκετοί ο συμπατριώτες μας: στη Λακωνία επανεξελέγη ο βουλευτής Θεόδωρος Δαβάκης, ενώ στη Μεσσηνία εξελέγη για πρώτη φορά ο Μιλτιάδης Χρυσομάλλης. Στην Α' Εκλογική Περιφέρεια Αθήνας επανεξελέγη ο Βασίλης Κικίλιας από τη ΝΔ και στη Β1' Εκλογική Περιφέρεια Αθηνών (Βόρειου τομέα) ο Γεώργιος Κουμουτσάκος από τη Νέα Δημοκρατία. Επίσης, από τη Νέα Δημοκρατία στην Α' Περιφέρεια Πειραιά, επανεξελέγη ο Κωνσταντίνος Κατσαφάδος και εξελέγησαν (για πρώτη φορά) οι Ιωάννης Μελάς και Νικόλαος Πέτρου Μανωλάκος, αλλά και η Διαμάντω Μανωλάκου από το ΚΚΕ στη Β' Εκλογική Περιφέρεια Πειραιά. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η εκλογή, από το ψηφοδέλτιο Επικρατείας της Νέας Δημοκρατίας του συμπατριώτη μας Παναγιώτη

Θεοδωρικάκου. Δημιουργεί εισοδησιακή για τις αναπτυξιακές επιδιώξεις της Μάνης η συμμετοχή στην κυβέρνηση τριών υπουργών με καταγωγή από τη Μάνη (Παναγιώτης Θεοδωρικάκος, Βασίλης Κικίλιας, Γιώργος Κουμουτσάκος). Ελπίζω όλων μας ότι θα θυμούνται την περιοχή καταγωγής τους, συμβάλλοντας με μέτρα και αποφάσεις στην έξοδο από επενδυτική άπνοια για τις δημόσιες υποδομές της. Ευχόμαστε, επίσης, οι συμπατριώτες μας βουλευτές του Λεκανοπεδίου Αττικής να διατηρούν ουσιαστικό ενδιαφέρον για την περιοχή καταγωγής τους και, ιδιαίτερα, διάθεση για συμβολή σε προώθηση προγραμμάτων ανάπτυξης και δημοσίων επενδύσεων στην περιοχή μας. Στη σελίδα 7 αναλυτικά στοιχεία και αποτελέσματα των βουλευτικών εκλογών της 7^{ης} Ιουλίου 2019.

Σ ΑΥΤΟ ΤΟ ΦΥΛΛΟ ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ ΤΗΣ ΜΑΝΗΣ:

- Εκκλησιαστικές σελίδες Μάνης της περιόδου μετά τα Ορλωφικά (1777 - 1821) (II) .....σελ. 2

ΘΕΜΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ:

- Οι εξελίξεις των έργων στα Σπήλαια Διρού ....σελ. 3
- Διήμερες εκδηλώσεις για την 193η επέτειο της Μάχης του Διρού .....σελ. 3
- Απήδημα Μάνης: Κρανίο 210.000 ετών αποτελεί το αρχαιότερο δείγμα σύγχρονου ανθρώπου στην Ευρασία.....σελ. 3

ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ:

- Νεκροί κατά τους πολέμους της εκατονταετίας 1834-1934 καταγόμενοι από τη Μάνη (XV) ....σελ. 4

ΠΟΛΙΤΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

- Οι προϋπολογισμοί και οι διαχειρίσεις τους στο νέο τύπου αυτοδιοικητικό τοπίο .....σελ. 5

ΤΑ ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΤΗΣ ΜΑΝΗΣ:

- Το κτηματολόγιο από παράταση σε παράταση.....σελ. 6
- Αλλαγή στους περιβαλλοντικούς όρους στη διαχείριση απορριμμάτων Περιφέρειας Πελοποννήσου .....σελ. 6

ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ & ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ 2019 .....σελ.7, 10, 11

KEY FEATURES IN ENGLISH .....on page 8

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗ ΜΑΝΗ

- Εστιατόριο «Το Πευκάκι», Πότας Κότση, στη Μικρή Μαντίνεια .....σελ. 8
- ΜΙΚΡΑ, ΤΟΠΙΚΑ, ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ .....σελ. 9,12
- ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ.....σελ. 11, 12

Η ΜΑΝΙΑΤΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ διανέμεται ταχυδρομικά σε Μανιάτες ή φιλομανιάτες (στη Μάνη, στην Καλαμάτα, στη Λακωνία, στην υπόλοιπη Πελοπόννησο, στην Αθήνα, στον Πειραιά, στη λοιπή Ελλάδα και στο εξωτερικό). Η άμεση διάθεση γίνεται από τις 5 κάθε μήνα στα εξής σημεία: Α) ΚΑΛΑΜΑΤΑ: Πρακτορείο Εφημερίδων Παπαχρήστου, πλατεία 23ης Ματίου, Β) ΚΑΡΑΑΜΥΛΗ: Σούπερ Μάρκετ Δημητριάδης (επί του επαρχιακού), Γ) ΣΤΟΥΠΑ και ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Σούπερ Μάρκετ ΚΑΤΕΡΙΝΑ, Δ) ΚΑΜΠΟΣ: Πρακτορείο εφημερίδων ΓΕΩΡΓΟΥΛΕΑ (επί του επαρχιακού), Ε) ΝΙΟΧΩΡΙ: Σούπερ Μάρκετ Ευ. & Κων. Τσουλέα, ΣΤ) ΑΡΕΟΠΟΛΗ: Βιβλιοπωλείο "ΑΛΟΥΑΩΤΗ ΜΑΝΗ" Γεωργίου Δημακόγιαννη.